

Pigen fra øen ved verdens ende...

Sigríður Kristín Jónsdóttírs saga
fortalt af
Hedvig Gerner Nielsen
2021

Pigen fra øen ved verdens ende.

Sigríður Kristín Jónsdóttirs saga.

https://da.wikipedia.org/wiki/Sn%C3%A6fellsnes#Halv%C3%B8ens_bygder

1. **Hvor?** Snæfellsnes hedder den halvø, der ligger mellem vandene Faxaflói og Breiðafjörður i Island. Vestfra skyller Atlanterhavets bølger ind over de sorte lavamarker. Klimaet er råt og vejret hårdt

herude ved verdens ende. Skove findes ikke. Træer vil ikke gro op. Huse må laves af tørv og drivtømmer. Korn og roer kan man ikke dyrke. Det må man bytte sig til. Fårene lever mest af græs eller af tang fra havet. Heste og køer er magre. Børn og voksne må arbejde hårdt for at skaffe føde og varme i de kolde måneder.

Snæfellsjökul er navnet på den vulkan, hvis snedækkede top skiftevis kan ses overalt på halvøen eller er usynlig - dækket bag skyer. Det siges, at i klart vejr kan den ses helt fra Reykjavík – 120 km mod sydøst. Jorden er mere gavmild ved foden af Jökelen. Græsset mere grønt på grund af vandet fra de mange elve, der løber ned ad fjeldet, og man ser flere heste og køer græsse på engene. Livet leves lidt lettere her. Megen magi, mange sagn og myter knytter sig til området.

2. **Hvornår?** Det var på den tid, hvor klimaet på Island blev koldere på grund af meget drivis fra Grønland der lå mod vest og de sibirske floder mod øst, og det skabte misvækst. I mange familier blev hverdagen svær. Sygdom tog de svageste – gamle og småbørn. Sult og kulde tvang indbyggere til at emigrere og forældre til at forære deres børn bort.

3. **Sigríðurs far.** Jón Jónsson (1848-1903) hed en ung mand, lille af vækst, men stærk og handlekraftig og med lyst til at synge. Det var den Jón, der var søn af Jón Marteinsson, der igen var søn af Marteininn Marteinsson, og sådan kunne vi blive ved meget langt tilbage, for sådan er det i Island. Jón gjorde tjeneste på en gård i Stora Vatnhorn i Haukudalar, Dala herred, der ligger øst for Snaefellsnes. Her blev han født i 1848, og her havde hans slægt boet gennem flere generationer. Da der en dag ikke længere var mad til alle, gik Jón til sin husbond og bad om at låne en hest: "Jeg vil drage vestpå og søge tjeneste, der hvor den slumrende vulkan gør græsset grønt, og hvor der er brug for en karl, der kan vogte får og passe køer. Der er måske også brug for en, der kan fiske i havet? Det siges, at der er mange fisk, og at man mangler mænd i bådene."

Næste dag trak husbond en hest frem og ønskede ham god rejse: "men mad kan jeg ikke give dig, du må finde den, hvor du kommer frem.". Jón red længe gennem uvejsomt terræn, undervejs sang han for at opmuntre hesten og for at bryde stilheden, da der ikke var spor af mennesker. Han var ved godt mod, solen skinnede og han kunne tydeligt se jøklens snedækkede top, så han var indstillet på at ride, indtil han kunne finde husly for natten. Da han kom til gården Hella i Helludal, Ingjaldshóll i Snaefellsnes herred stod midnatssolen lavt over horisonten, og både han og hesten var trætte og sultne.

4. **Sigríðurs mor.** Hun hed Kristjana Sigríður Sigurdurdóttir (1852-1912), datter af Hallgerdur Ketilsdóttir, der igen var datter af Gróa Sigurdardóttir. Hendes hår var langt og tykt, hun var modig og mild og havde glimt i de blå øjne. Hun blev født på gården i 1852 og boede stadig hos sine forældre, selv om det var flere år siden, hun var blevet konfirmeret. Hun hjalp sin mor med alt, hvad

der var brug for på gården. Hun var især glad for at karte, spinde og væve - og strikke strømper og vanter af den uld, som de klippede af fårene, og at sy tøj af skindet, som mændene havde garvet, men hun var også dygtig til at malke, kærne smør og lave ost – og til at bjerge hø. Hun kunne ikke lide at rense, salte og tørre fisk. De lugtede fælt, og de friske fisk var kolde og slimede og smuttede mellem fingrene på én.

I skumringstiden var der aftensæde i badstuen. Så sad hun sammen med de andre i huset – kvinderne med strikkesøj og mændene med andet husflid, og der blev fortalt historier, læst op, sunget viser og salmer - eller gættet gåder. Hun foretrak de sagaer, hvor der var vilde kampe og store følelser på spil: "Gudrun og Kjartan" og den om Helga hin Fagre og Gunløg Ormstunge. Og så var der de lidt mere uhyggelige, der handlede om spøgelser og trolde. De huserede ofte inde i den vulkan, som hun kunne se, når hun trådte ud af huset - hvis det da ikke var for tåget, eller hvis den var helt gemt bag de lave skyer, der ofte lå hen over landskabet. Dens navn var Snaefellsjökul, men farlig var den ikke, havde hun lært, den havde ikke spyet ild i flere hundrede år. Det blev dog sagt at de underjordiske huserede i dens indre.

Én af de historier, hun holdt allermest af, handlede om denne her unge mand, der ville komme til egnen østfra for at lede efter indgangen til en hule på jøklens snedækkede top. Man sagde, at der i hulen fandtes en skat, som blev bevogtet af trolde og dværge med magiske evner, men at den unge mand ville tryllebinde vogterne med sin sang og bringe skatten ud fra bjerget. Han ville derpå straks vælge sig en ung, smuk pige, som han ville gifte sig med, og de ville bosætte sig på egnen og få mange børn. Ingen havde dog endnu set eller hørt noget til den unge mand.

Af sin mor havde Kristjana lært at folde sine hænder, bede til Gud og synge salmer, og hun gik ofte i kirke.

5. **Møde i sommernatten a.** En sen aften er Kristjana alene på gården og sidder udenfor med sit strikkesøj i midnatssolens lys. Hun er 24 år gammel og drømmer om, at hun er pigen, der skal giftes med den unge mand. Men vil han finde hende? Og hvilke sange er så forførende, at de kan besejre skattens vogtere? Og hvordan mon han ser ud? Da hun er nået til, at hans øjne må være blå og håret lyst, hører hun skridt fra en hest og lyden af en kærlighedsvis. Da lyden kommer nærmere, hører hun, at det er visen om Sigríður "Jeg sad alene ind under fjeldet". En ung mand på en rødbrun hest dukker kort tid efter op ved den østlige ende af husgavlen og beder om husly for natten. Kristjana byder velkommen og finder ost, brød og mælk frem. Den unge mand vander hesten, binder den til en pæl og giver den lidt hø.

Mens han spiser, kigger Kristjana på ham i smug: Er det mon ham, der skal bringe skatten ud fra bjergets indre? Han synger i hvert fald rigtig godt, så hun beder ham synge endnu flere viser - og det gør han gerne. Det bliver en anderledes og dejlig sommernat. Hun prøver at synge med på både de lystige og de mere sørgmodige viser. De ligner ikke de salmer, hun plejer at synge.

6. **Møde i sommernatten b.** Jón er 27 år og taknemmelig for, at han har fundet mad og ly for natten til sig selv og hesten. Sommernatten er lys og lang, pigen er sød at tale med - og lattermild, så da hendes far kommer hjem, tilbyder han sin arbejdskraft for resten af sommeren. Der er meget at lave – både på gården og på havet, så hans hjælp bliver værdsat. Det er ikke altid let af styre årerne i den åbne båd, når han skal have sine arme og ben placeret, så de ikke forstyrrer de andre mænd. De er som regel 4 mænd om fiskeriet, og så en styrmand, som har den ene opgave at holde båden på ret kurs. Net og liner kan sno sig på sære måder, især når bølgerne får båden til at rulle heftigt,

og fiskene rykker i krogen, men han går på med krum hals, og hans gode humør smitter af på de andre.

Det lykkes ham – med snilde - at fange mange fisk og havfugle. En enkelt sæl bringer han også i land – han gør sig næsten uundværlig. Ganske vist er han ikke den unge mand, der skal bringe skatten ud af bjergets indre, men det betyder ikke længere noget, for inden sommeren er forbi, har han arbejdet og sunget sig ind i Kristjanas hjerte.

Han lejer den lille tørvegård, Helludalur i Breidavíkur, ude vestpå tæt på den sandede kyst. Her kan han fiske, og her kan de bo, holde får, en hest og en ko – og stifte familie. Han tager mod til sig og frier - sognepræsten giver tilladelse, og hendes far og hun selv siger ja.

Traditionel tørvegård 1830-95

7. **Bryllup, bosættelse – og børn.** Jón Jónsson er 28 og Kristjana Sigríður Sigurdsdóttir 25 år, da de bliver gift 30.juli 1877 i Breidavíkur sogn. Det er en dag fuld af latter, sang og musik. I kirken synger alle med på de salmer, som sognepræsten har valgt. Hjemme på tunet synger Jón for og lærer sin bruds familie nogle af de sange, han har bragt med sig fra sin hjemstavn i øst. Deres fremtid tegner lys trods udsigten til et nøjsomt liv med fisk, får og hårdt arbejde. De lover hinanden troskab, og at de aldrig vil glemme at synge!

Kort efter brylluppet - 14.sept.1877 - bliver Sigurdur Kristjan Jónsson født og døbt 10 dage senere – som det er sædvane - i Beruvik, Ingjaldshóllsokn, Snaefellsnes. Lejemålene er korte på denne egn. Familier skifter ofte bolig. Knap to år senere er Jón og hans lille familie flyttet længere mod vest til gården Hella.

Her er det, at en lillebitte pige - denne sagas hovedperson - kommer til verden. Vi skriver den 7. juli 1879 – tidlig morgen. Det siges, at det var den dejligste sommerdag i mands minde. Lammene brægede og hoppede rundt på tunet og legede med den tang, Jón havde bragt med hjem fra kysten sammen med en usædvanlig god fiskefangst og en kurvfuld med æg.

Dåbsdagen 10 dage senere blev fejret med god mad, brætspil og brændevin – og der var musik og dans på tunet. Kristjana vil gerne, at barnet skal opkaldes efter pigen i den vise, Jón sang, da de to mødtes første gang. Sådan bliver det.

Sognepræsten døber hende Sigrídur Kristín Jónsdóttir.

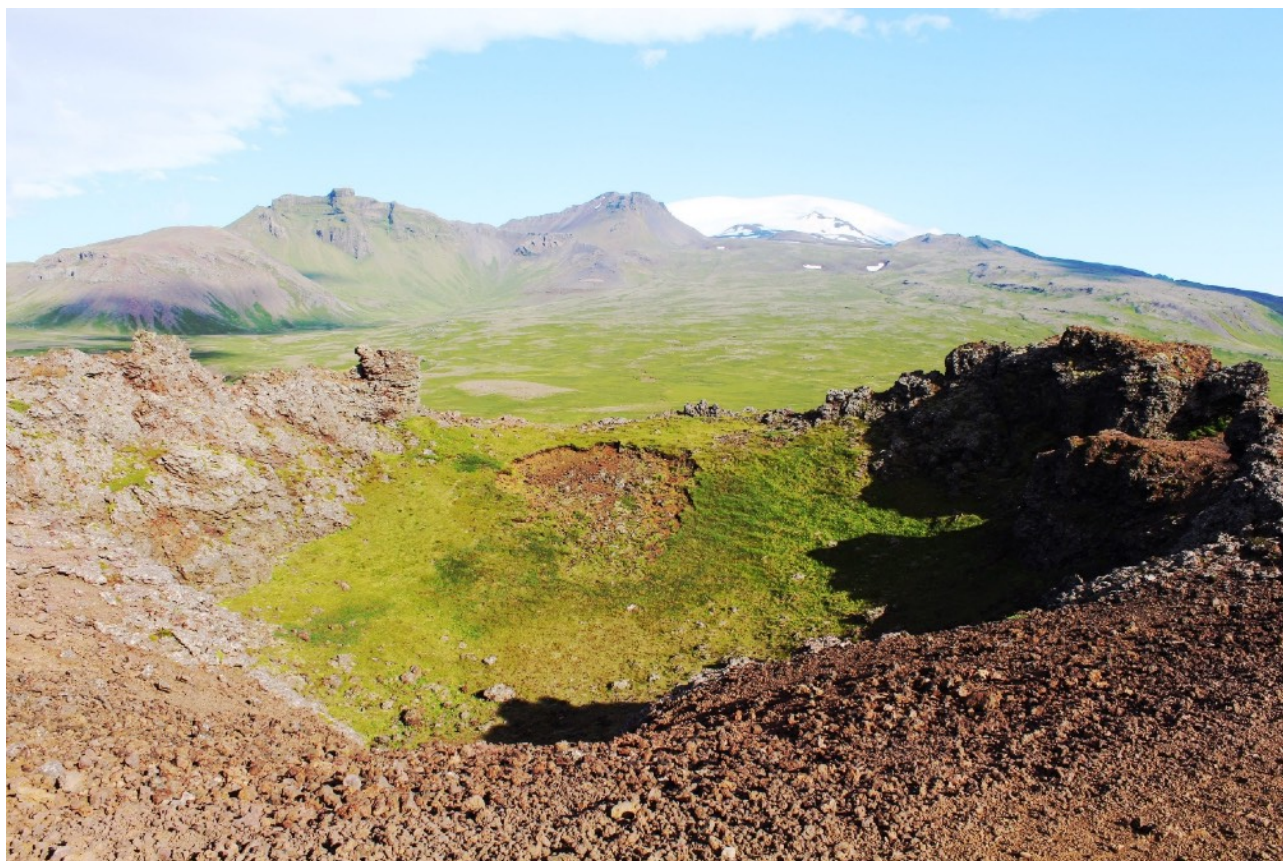

Fiskeren/bonden og hans kone. Unavngivent par.

8. **De første år.** Sigríður er en lille spirrevip, men livskraftig, lattermild og god af væsen. Hun græder sjældent, og Jón kan til hver en tid få hende til at sprælle, når han synger en af sine muntre viser. Hun begynder hurtigt at synge med.

I de første år er der græs til fårene, koen og hesten både på tunet omkring huset, på fjeldet og i engene. Den båd hendes far er med i, fanger godt med torsk, som bliver nedsaltet og afsat til den omrejsende købmand sammen med tønder fulde af torske- og hajlever til tran. Inde i huset hænger kød og fisk til røgning over ildstedet. Saltet fårekød og uld er der også nok af. I bytte får familien nogle af de fornødenheder, de ikke selv kan frembringe – blandt andet jern til fiskekroge, korn og roer til ko og hest og mel til husholdningen. Kristjana overvejer at anlægge en lille have med kartofler og kål.

Fiskeriet er i vækst, så i vintermånederne bruger Jón det meste af tiden i en fiskerhytte ude ved kysten sammen med de andre mænd, mens Kristjana tager sig af børnene, dyrene og husholdningen. For at komme tættere på kysten og den mad, havet giver, flytter familien nok engang, da Sigríður er omkring 1 år gammel, nu endnu længere vestpå - til gården Saxhóll, der har fået navn efter det 45 m høje vulkankrater i nærheden.

Saxhóllkrateret med Jöklen i baggrunden.

9. **Kulde og mangel på mad.** Månederne går. Vejret har bragt dårlige tider med sig. Fårene og koen giver ikke nok mælk til at alle kan få. Fiskeriet er blevet besværliggjort af alt for meget dravis, og en storm har slået dele af båden i stykker, så Jón ikke kan fiske, før den er blevet repareret. Der er mangel på materialer, som man plejer at finde på stranden som drivtømmer. Hvad værre er, så

bliver en af de andre både ramt i brændingen og trukket ud i havet med mandskabet ombord. Ingen blev reddet.

Familien bliver tvunget til at flytte så langt mod vest, man kan komme - ud til den fiskestation ved verdens ende, der er opført på kanten af kysten, med ryggen mod bølgerne fra Atlanterhavet – og hvor kun de stærkeste og modigste fiskerfamilier slår sig ned.

Öndverdarnes hedder stedet. Her lever man af fiskeri, tang, hav- og strandfugle og mos. Koen er solgt.

Fårene må søge langt væk for at finde mad på de sorte lavamarker, så det er svært at få malket dem og få mælk nok. Familien er afhængig af god fuglefangst, indsamling af æg og fiskeri. Der bliver sparet på mad og drikke, og kulden er slem.

Her kommer lillebror Kristjón¹ til verden 25. oktober 1883. Sigríður er 4 år gammel, og hun må allerede nu hjælpe til på gården, for drengen er svagelig og moderen mærket af fødslen. Storebror Sigurdur tager sig af arbejdet med dyrene og holder ilden vedlige. Hun samler mos og tang, leder efter søfuglenes æg og henter vand fra kilden. Det siges, at den har ligget her siden oldtiden, og at vandet fra det ene af dens udløb har helbredende virkning.

Når Kristjón er sulten, og der ikke er mad nok til ham, får Sigríður ham til at falde til ro ved at nynne de sange, hun så ofte har hørt Jón synge. Moderen og drengen begynder at hoste slim og blod, så Sigríður beslutter sig for udelukkende at hente vand fra den helbredende kilde. Det hjælper på deres hoste, synes hun, men de ligger nu mest og sover i badstuen ved siden af ildstedet, mens Jón er på havet.

Når han den vinter kommer hjem efter en særlig barsk tur på havet, har han istapper i skægget, og hans tøj er stift som en rustning, så han vralter som en andefugl. Så skynder hun sig at varme suppen, men hun kan ikke lade være med at le over den måde, han bevæger sig på – og Jón ler med. Hun elsker hans gode humør og hans lyst til at lave sjov. Om aftenen synger de og fortæller spøgelseshistorier, så selv moderen får glans i øjnene.

¹ Kristjón dør 29. januar 1887, 3 år gammel – begravet 27. februar – han har altså ligget i huset i knap en måned. På det tidspunkt er Sigríður for længst taget til Danmark.

Sigríður og storebror Sigurdur tager sig af gården og maden. Den er der aldrig nok af. Faderen spiser først, så moderen der skal amme Kristjón, så storebror Sigurdur og til sidst Sigríður. Om aftenen synger de stadig viser, men også flere salmer, og de læser højt af Bibelen.

En sundhedsplejerske har hørt, hvordan det står til med Kristjana og Kristjón. Hun tvinger sin hest gennem uvejret og de uvejsomme lavamarker og har helende urter i tasken, som hun laver afkog af, men der skal mere til. Hun siger, at de er underernærede.

Sognepræsten kommer for at kontrollere, at det går fremad med børnenes læsevner. Skoler er der ingen af ved verdens ende. Hjemmeundervisning er det mest almindelige her og i andre øde egne i Island. Det er faderens ansvar, at børnene under aftensædet øver sig i at læse. Præsten er tilfreds med deres fremskridt, men han er bekymret for familiens helbred². Han foreslår derfor, at Sigríður tager med ham og bliver afleveret i Olafsvík, hvor handelsstationen kan blive hendes nye hjem. I huset bor en stærk og omsorgsfuld jordemor fra en indflydelsesrig slægt i Breidafjörður, der kan tage sig af hende – og blive hendes fostermoder.

Aftensædet trækker ud. Lampen fyldes med tran mere end én gang. Præsten læser højt af biblen. De synger alle de salmer og viser, som Sigríður holder allermest af. De beder sammen med præsten for en bedre fremtid. Det bliver en nat med meget lidt søvn.

Da Sigríður næste morgen rider af sted sammen med sognepræsten, prøver hun at lade være med at græde, for hun er lige så livsglad som Jón, og hun håber på at gense sin far, sin mor og sine brødre.

Hun synger, som hun har for vane, men lige så stille for sig selv, mens de rider hen over de sorte lavamarker. Når sognepræsten lytter godt efter, kan han høre, hvad hun synger: "Så red han over de sorte heder,/ - under liden -/aldrig så hun sin fader mer./ Der dagen han dages, og duggen den driver så vide".

Sigríður er 5 år gammel.

² Moderen er endnu engang gravid. Denne gang med Gudbjörg, der bliver født 12.april 1885. Hun dør 6.marts 1887 og bliver begravet 8.april – 2 år gammel. Altså dør to af Sigríðurs små søskende inden for 2 måneder. De har begge ligget omkring 1 måned i huset, inden vejret tillod, at de kunne blive begravet. 2.oktober 1888 bliver Gudjón født. Han overlever, men er svagelig hele sit liv. Alt dette sker, efter at Sigríður er taget til Danmark.

Öndverdarnes

10. **Sigríðurs fostermoder.** Sigríður Magnúsdóttir (1833-1919) hed en stolt og temperamentsfuld kvinde med meget energi og kampgejst. Hun arbejdede for kvinders rettigheder og tog sig af de svage. Hun var datter af Sigríður Einarsdóttir og den Magnus Einarsson (1795-1876) fra Skaleyjar i Breidafærði, der var med til i 1833 at stifte Flateyjar framfarastiftun, der skulle skaffe bøger til almuen på øerne ude i fjorden – nord for Snaefellsnes. Foreningen stod for den folkeoplysning, der skulle forbedre landbruget og sætte gang i udviklingen af køkkenhaver med kål og kartofler i området.

Biblioteket på Flatey. Renoveret.

Da hun var 2 år gammel, døde hendes mor, og faderen sad som 40årig alene tilbage med en håndfuld børn. Hans lyst til at få flere – både koner og børn – skulle vise sig at være stor. Han var imidlertid også del af en slægt, der havde meget jord og stor indflydelse³, så Sigríður M. voksede op i gode kår og med en stolt selvbevidsthed om sin plads i samfundet. Hun var tidligt med til at passe sine yngre søskende og de efterhånden mange fattige plejebørn, som blev anbragt i hjemmet – sådan som det var traditionen i Island på denne tid.

Da hun var blevet konfirmeret i 1848 blev hun boende i hjemmet, og her brugte hun mange timer på at arbejde med urter og planter nær gården. Hun læste om pleje af de syge og svage – herunder den retning der går under navnet homøopati - og hun blev tilkaldt, når der var svære fødsler eller sygdom med brug for behandling på øerne i fjorden. Da hun var gammel nok, blev hun en af de kvinder, der skulle hjælpe distriktslægen med at rejse rundt og tage sig af almuens sundhed. Inderst inde drømte hun om at blive læge, en uddannelse der krævede at hun tog til Danmark for at være i praktik på et hospital i København.

Under aftensædet var hun ofte den, der læste højt af bibelen, mens andre fortalte spøgelseshistorier eller førte an med viser og salmer. Hun var også tidligt den, der afløste faderen og tog ansvaret for, at børnene i hjemmet gjorde fremskridt med læsning og regning, så man kunne se sognepræsten i øjnene, når han kom på kontrolbesøg. Var vejret for dårligt til, at man kunne sejle fra Skaley, hvor de boede, til kirken i Flatey, var hun den der kunne lede andagten.

³ Hendes onkel Eyjolfur Einarsson var sognefoged, medlem af altinget og blev senere dannebrogsmænd.

Øboerne beskriver hende som en høj, smuk og velklædt kvinde – klog og rådsnar, en man kunne stole på, men lidt kølig og distanceret. Man sagde om hende, at hun var en fremragende sygeplejerske – mens nogle mente, at hun var lidt for dominerende. Gift blev hun aldrig.

Sigríður Magnúsdóttirs kusiner? De er alle fra Flatey.

Da hun er 20 år flytter hun fra hjemmet på Skaley til den største af øerne i fjorden, Flatey. Hun har hørt, at præsten og hans kone har anlagt en køkkenhave, og hun er interesseret i, om hun hos dem kan finde nye urter, der kan hjælpe mod den lungesygdom, som lige nu hærger blandt almuen. Der er brug for mange hænder i det store hus, så hun flytter ind i et hus med mange andre tjenestefolk, og her har hun endnu lettere adgang til de bøger, der kan lære hende mere om behandling af sygdomme. Kirken bliver hendes andet hjem.

Hun er her i nogle år, inden hun flytter tilbage til Skaley, hvor hendes bror og hans kone har overtaget gården – mens faderen og hans kone er på aftægt. Hun bliver der dog kun i kort tid og flytter de næste 20 år rundt og fungerer i begyndelsen som tjenestepige på forskellige gårde, senere som husholderske i større familier.

Gennem alle årene er studier i og behandling af sygdomme en væsentlig del af hendes gerning. Hun elsker livet på øerne i fjorden, især kan hun bruge timer på at iagttage alle de havpattedyr, hun er omgivet af: Hvaler, sæler og hajer. Kan hun få lov, tager hun gere med fiskerne ud i de åbne både, Hun er stærk ved årene og er dygtig med både harpun, liner og snører. Uanset hvor hun bor, argumenterer hun for kvinders rettigheder.

Da faderen dør som 81årig i 1876, må hun have arvet en sum penge – og måske en båd⁴ - så hun forlader øerne i fjorden og rejser i 1878 med sin yngste halvsøster Jolína på 14 år til Ingjaldshóll sogn på Snæfellsnes. Da er hun blevet 45 år.

Kort tid efter køber hun et hus ”Sigríðarhus” i Olafsvík – det ligger lige ved siden af Handelsstationen (verzlunarstadir), hvor hun har en slags sundhedsklinik. I de tællinger der hvert år registrerer sognets beboere, står hun opført med stillingen homøopat.

I en periode er hun husbestyrerinde for den faktor, der bestyrer handelsstationen. Hun går ofte i kirke og knytter venskab med præsten. Hun engagerer sig i kampen for kvinders ret til at stemme⁵ og bliver en betydningsfuld – og dominerende, siger man - skikkelse i den lille by.

Da nedgangstiden begynder i begyndelsen af 1880'erne bliver antallet af børn, der ikke kan forsørges af deres forældre større, og man kan af sognetællingerne se, at hun har taget sig af et par stykker.

Det er da også hende, sognepræsten opsøger, da han en aften i 1884 kommer ridende fra Öndverðarnes med en forkommen og ulykkelig pige på 5 år. Sigríður Magnúsdóttir er 51 år. Hvordan hendes følelser har været for Sigríður Kristín Jónsdóttir ved vi ikke noget om, men inden der er gået 2 år, går de to gange Sigríður ombord på et dampskib, der fører dem over havet - fra Island til Danmark.

⁴ Fra Rigsarkivets i Reykjavík har jeg fået adgang til dokumenter, der viser, at hun ejer en båd – højst usædvanligt for en kvinde på denne tid. Hun ejer desuden et hus, som hun forsikrer for 1000 – og senere for 1500 kr.

⁵ I 1882 får ugifte husholdersker og bondeenker ret til at stemme ved kommunalvalgene.

Olafsvík - Fredet pakhus fra 1844

11. **Olafsvík.** For Sigríður på 5 år, er det en omvæltning at bo i et stort hus i en by, hvor der ikke er mangel på mad og varme. Nogle af husene er indrettet udelukkende til de varer, der kommer fra eller skal eksporteres til Danmark. Der er mange flere mennesker end hun er vant til. Handelsfolk kommer med fragtbåde fulde af fornødenheder til bønderne inde i oplandet. De bytter til gengæld med uld, kød og skind til eksport. Fragtbåden bringer også post både fra Danmark og fra andre steder på øen.

Fiskerne trækker deres tomme både ud i vandet, og vender tilbage med fisk og nogle gange en ishaj – nogen kalder den en havkal - som giver den bedste og rigeligste tran til lamperne. Mange af dem kommer ind på handelsstationen for at bytte sig til jern til fiskekroge og harpuner og mel til husholdningen. De lægger mærke til den lille pige med det alvorlige udtryk i øjnene og det lattermilde væsen.

Hun savner sin familie og lyden af bølgerne, der slår mod klipperne og lavastenene på stranden. "Hvem leger nu lille Kristjón i søvn og varmer vand til supper?" tænker hun. Fostermoderen lægger mærke til, at hun er lidt stille og får hurtigt fundet arbejdsopgaver til hende, og hun er fortrolig med det meste: håndarbejde, madlavning og tøjvask er ingen sag, for moderens tuberkulose gjorde det nødvendigt, at hun lærte sig det hele.

Mange mennesker bor eller har deres gang i huset i byen, så hun er aldrig alene, og der er også tid til leg med andre børn. Fostermoderen ser hun kun, når de står op, spiser sammen, og når hun skal bede sin aftenbøn. Arbejdet med at helbrede de syge og få kvinder til at engagere sig uden for hjemmet optager det meste af hendes tid. Sigríður vænner sig efterhånden til hendes væsen – hun er ikke så nærværende, taler højt og er meget temperamentsfuld, men hun sørger for, at Sigríður øver sig i både læsning og regning, og hun lærer hende at skrive – et helt nyt krav fra de islandske myndigheder. Hun giver hende sund og nærende mad, holder øje med, at hun er sund og rask, og hun tager hende med i kirke så ofte som muligt.

Under aftensædet hører Sigríður mange nye og spændende historier i det nye hus. Man spiller også brætspil – men det allerbedste er, når man begynder at synge. Hun kender de fleste salmer og sange og har en lys og klar stemme, som man gerne lytter til. Hun får derfor lov til at synge nogle af sin fars sange. Mens hun synger, drømmer hun sig tilbage til fiskerhuset ved verdens ende.

12. **Stykkisholmur.** Fostermoderen flytter året efter med Sigríður til en lidt større fiskerby på den nordøstlige del af Snaefellsnes, hvor der både er en læge og et apotek. Her læser hun i avisen om, at der er blevet bygget et helt nyt hospital i København, og at man vil professionalisere pleje og pasning af de syge. Stuekoner skal afløses af uddannede sygeplejersker. Dem er der mangel på i København, forstår hun. Det giver næring til den gamle drøm om at rejse til Danmark og finde arbejde på et hospital – lægedrømmen er opgivet, men hun kan pleje de syge.

Pengene til rejsen kan hun skaffe ved at sælge båden og huset. Plejebarnet vil hun tage med, da hun har stor fornøjelse af hendes arbejdskraft – og er blevet glad for hende, men først skal den lille pige vaccineres mod kopper. Det sker den 27. februar 1885 på apoteket i Stykkisholmur. Måske har de allerede billetter til den færge, der afgår fra Reykjavik den 24. marts 1885?

Fra Kjøbenhavn til Island.						Fra Island til Kjøbenhavn.					
Afgang fra Kjøbenhavn.	Tidligste Afgang fra:				Ordinair Ankomstdag til Reykjavik.	Afgang fra Reykjavik.	Tidligste Afgang fra:				Ordinair Ankomstdag til Kjøbenhavn.
	Lerwick.	Leith (Granton).	Færøerne (Thorshavn).	Djupavog (Berufjord).			Djupavog (Berufjord).	Færøerne (Thorshavn).	Leith (Granton).	Lerwick.	
1 Marts 9 Fm.	4 Marts Em.		6 Marts Fm.		15 Marts.	24 Marts 6 Fm.		27 Marts Fm.		29 Marts Fm.	7 April.
17 April 9 Fm.	20 April Em.		22 April Fm.		1 Mai.	7 Mai 6 Fm.		10 Mai Fm.		12 Mai Fm.	21 Mai.
28 Mai 9 Fm.		31 Mai Em.	3 Juni Fm.	4 Juni. Em.	9 Juni.	17 Juni 6 Fm.	18 Juli Em.	20 Juni Fm.	23 Juni Fm.		29 Juni.
7 Juli 9 Fm.		10 Juli Em.	13 Juli Fm.	14 Juli Em.	19 Juli.	27 Juli 6 Fm.	28 Juli Em.	30 Juli Fm.	2 August Fm.		8 August.
16 Aug. 9 Fm.		19 August Em.	22 August Fm.	24 August Fm.	28 August.	5 Septbr. 6 Fm.	6 Septbr. Em.	8 Septbr. Em.	11 Septbr. Fm.		17 Septbr.
27 Sept. 9 Fm.	1 Oktbr. Em.		2 Oktbr. Em.		11 Oktbr.	18 Oktbr. 8 Fm.		21 Oktbr. Fm.		23 Oktbr. Fm.	31 Oktbr.
8 Novbr. 9 Fm.	12 Novbr. Em.		13 Novbr. Em.		22 Novbr.	29 Novbr. 8 Fm.		2 Decbr. Fm.	5 Decbr. Fm.		13 Decbr.

Anmærkning 1. Afgangstiden fra Kjøbenhavn og fra Reykjavik er bestemt. For Mellemstationerne er den tidligste Afgangstid anført; men Rejsende maa være forberedte paa, at Afgangen fra disse Stationer først finder Sted senere. Under heldige Omstændigheder kan Ankomsten til Reykjavik og til Kjøbenhavn finde Sted et Par Dage tidligere, men den kan selvfølgelig ogsaa blive senere end anført. Opholdet paa Mellemstationerne er kun saa kort som muligt.

Anmærkning 2. Berufjord anløbes kun, forsaavidt Forholdene tillade det.

Vi ved ikke præcist, hvornår de rejser, for vejret afgør, om skibet kan lægge til så tæt på kysten, at de små både kan sejle ud med passagererne, men de er mindst 14 dage undervejs. De sejler med et af DFDS's dampskibe, der på det tidspunkt har overtaget ruten fra den danske stat. Det har været en barsk omgang at krydse Atlanterhavet. Da de ankommer til København, rejser de videre nordpå til Frederiksborg, hvor fostermoderen bliver ansat som sygeplejerske på Kong Frederik den VII's Stiftelse på Jægerspris Slot, og Sigrídur bliver børnehjemsbarn.

Jeg har ledt efter dokumentation for, hvilket skib, de rejste med, og hvor de har boet i årene 1885-1890. Rigsarkiverne i Reykjavik og København, Det maritime museum i Helsingør og Kong Frederik den VII's stiftelse har alle været meget hjælpsomme – uden at det er lykkedes at finde dem.

13. Jægerspris Slot. På trods af at jeg og flere efterkommere har spurgt stiftelsen, er det altså ikke lykkedes at finde spor af hverken fostermoderen eller Sigrídur i asylens protokoller, men af en artikel om børnehjemmet⁶ fremgår det, at der i slutningen af 1886 er 177 børn – og et af dem er en lille islandsk pige. Det *må* være Sigrídur! At hun har opholdt sig på et børnehjem er nemlig helt sikkert, for da hun 1.4.1891 indskrives i 5.D i Ryesgade skole, står der i protokollen, at hun kommer "fra et børnehjem".

Fostermoderen har holdt forbindelsen med Sigrídur vedlige, så godt det har været muligt. Med mange og skiftende vagter på et af de københavnske hospitaler, hvor hun sidenhen blev ansat, har det nok været svært. Hun har også, som det var kravet dengang, haft bopælspligt på hospitalet. Man kan forestille sig, at hun har besøgt den lille Sigrídur ved højtiderne, og da hun i 1890 har fået en bolig i Ryesgade 1, har hun fået mulighed for at tage den nu lidt større pige hjem til sig.

Hvis det er i Jægerspris, Sigrídur har været anbragt i årene 1885-1891, altså fra hun var 6 år til hun var 11 år, så har hun været underlagt asylens instruks om at give fattige og ulykkeligt stillede piger "...Ophold, Undervisning, Opdragelse og Uddannelse til at blive dygtige Tjenestepiger". Læg mærke

⁶ <https://slaegtsbibliotek.dk/903133.pdf>

til, at asylet udelukkende er for piger! Drengene har hun ikke haft mulighed for at møde, før hun flyttede til København. Der er blevet strikket, lappet, vasket tøj, gjort rent, vasket op, slebet knive og sakse - og holdt opsyn med børn, der var mindre end hende selv. Maden er dog blevet lavet af husholdersker. En pige beskriver hverdagens rutiner på asylet på denne måde⁷ : Morgenarbejde – skole - middagsmad – rengøring – lektielæsning – strømpestrikning – leg eller travetur – vask – borddækning – aftensmad – opvask – leg.

I skolen har hun fået undervisning i dansk, læsning, skrivning, regning og er blevet indført i den kristne børnelærdom – blandt andet har der været morgensang i Rebekkasalen hver dag. Sangen havde stor betydning på hjemmet i Jægerspris. Der blev sunget ved enhver lejlighed – i skolen, ved morgenandagten og ved alle højtider. Noget blev styret af voksne, men børnene sang også meget, når de var alene sammen - legede sanglege eller sang til arbejdet, på tur i skoven og ved stranden. De sang salmer, fædrelandssange og børnesange. Mens Sigrídur opholdt sig her, var frk. Carlslund lærerinde (1874-1908) på skolen. Hun digtede rigtig mange (hyldest)sange til og om skolen og asylet, som stadig synges, når gamle "stiftelsestøser og kongebørn" mødes.

Hvis Sigrídur er vokset op her, må man formode, at hun har befundet sig så godt, som man nu kan, når man skal vænne sig til et nyt sprog, finde ind i de faste rutiner og leve med længslen efter sin far og mor.

Plejemødrene på Jægerspris har været meget forskellige i deres måde at omgås de små piger på, nogle var ret skrappe og uden indlevelsesevner, men hun har været på afdeling 16, har hun haft en omsorgsfuld og kærlig "mor". Hun hed H. Hviding. Rent materielt har det været et spartansk og afbalanceret liv med genbrugstøj og enkel, sund kost. Hun har været omgivet af fuglesang, har kunnet lege og gå ture ved skov og strand - og hun har kunnet synge så meget, hun ville og så højt, hun kunne.

14. **Ryesgade 1.3. Fra slot til slum.** Af politiets mandtalsliste fra november 1890 fremgår det, at sygeplejerske Sigrídur Magnusson, 57 år, bor i Ryesgade nr. 1. Hun er logerende sammen med en islandsk landmand på 22 år hos jurastuderende Einar Benedictsson, 26 år – han er også fra Island. Sigrídur Jónsdóttir er ikke opført på listen, så måske ankommer hun først fra børnehjemmet den 1. april 1891, da hun begynder i Ryesgade skole. Hun er nu 11 år gammel.

Nede i den smalle gård mellem bygningerne eller ude på gaden kan hun se, at børnene leger "skjul" og "røver og soldater", og der er både drenge og piger i legen. Det er lidt spændende, men hun kan nu bedst lide at lege "Tornerose" og "Bro bro brille" med de andre piger.

Det er uvant for hende, at man ikke kan se træer og græs fra lejligheden på 3. sal, men så løber hun ud på fælleden, hvor der er en lille sø, og hvor der går køer og græsser. Fostermoderen køber af og til mælk fra en af de mænd, der har køer på græs derude.

Dagene går med skolegang og lektielæsning. Hvis man ikke har orden i sine skolesager, eller ter sig frækt, vanker der straf – spanskrøret bliver flittigt brugt. Hun prøver at rette ind efter de nye forhold og klarer sig godt. Mange af de andre børn hader morgensangen, men den kan hun slet ikke undvære. Og i frikvartererne leger hun "Jeg gik mig over sø og land" og "Der kom en mand fra det røde hav".

⁷ Stiftelsestøser og kongebørn af Lis Petersen (1987) s. 56

Når hun kommer hjem venter arbejdet på hende. Fostermoderen er fortsat sygeplejerske og har mange vagter, der er dårligt lønnede, så hun tjener lidt ekstra penge ved håndarbejde. Her kan den lille Sigríður være med: hun strikker strømper og huer og vanter og reparerer overtøj i en rasende fart, imens hun synger og tænker på sine to familier – den på asylet i Jægerspris - og far og mor og brødrene hjemme i Island.

I perioder bor der andre islændinge i lejligheden. To unge medicinstuderende fra Reykjavik skaber liv i hjemmet. Sigríður og fostermoderen har altid talt islandsk sammen, og nu spørger pigen dem ud om livet på øen i havet. Om de kender Öndverdarnes eller andre steder på Snaefellsnes? Om der er mælk nok til alle? Om der stadig er mange lungesygge? De to unge mænd kan ikke lade være med at smile over alle de spørgsmål, hun stiller, og de svarer, så godt de kan.

Om aftenen holder de gang i traditionen med at fortælle historier, gætte gåder og synge. Så bliver hun helt ør af glæde og må hoppe rundt, indtil naboerne banker på væggene for at få lidt ro. Der er nemlig ikke meget privatliv i bygningen. Alt for mange mennesker er stuvet sammen i alt for små lejligheder. Når naboerne skændes og råber mod hinanden, holder hun sig for ørerne og synger en vise. De hygiejniske forhold er elendige. Et enkelt lokum i gården til hver bygning. Alt for tit er det fyldt op, så hun ikke kan få sig selv til at bruge det – slet ikke om natten, for så løber rotterne rundt mellem skraldespandene. Natpotten er en god ven.

Lirekassemændene er et af højdepunkterne i Ryesgade. Ofte er det en veteran fra Dybbølkrigen, der har mistet noget af en arm, men har bevaret sit gode humør. Når han kommer ind i gården og begynder at dreje på kassen, bliver der fest. Alle vinduer smækkes op, og nogle kaster mønter pakket ind i papir ned til ham. Sigríður plager sin fostermoder, om ikke hun må løbe ned i gården med pengene, for man hører ikke så godt på 3.sal. Det må hun godt, for hun er en fornuftig pige, der opfører sig pænt. Så stiller hun sig så tæt på lirekassen som muligt, og en dag gav musikanten hende lov til selv at dreje håndsvinget. Det var stort.

Der er også gang i gården, når skærslipperen kommer trillende med sin slibesten på en kærre, for den bliver trukket af en rigtig sød hund, som man godt må klappe. Når han skal have fat i sine kunder, bruger han et sjovt gaderåb: "kni-ve sliiiiiiiiiibes! sak-se sliiiiiiiiiibes! Alt-der-skææææ-rer sliiiibes!". Hun får lyst til at råbe med. Fostermoderen sender straks Sigríður ned med kniven og saksen.

15. **Lille Blegdamsvej 3,5.** Når man er fattig, som fostermoderen jo er, må man ofte finde en ny bolig. 15.april og 15.oktober er de store flyttedage. Allerede i nov. 1892 finder vi de to som logerende hos en skorstensfejer på Lille Blegdamsvej 134,2, og i maj 1893 har de fået deres egen lejlighed på samme adresse – dog helt oppe under taget på 5. sal. Det er her, de bor, da Sigríður bliver konfirmeret den 15. oktober i Sct. Johannes sogn af pastor Steen. Mon ikke hun har været glad for konfirmationsforberedelsen? I hvert fald for bibelhistorierne og salmerne. Hun gør indtryk på præsten med sin livsglæde og sit rolige væsen.
16. **Tjenestepige.** Kort tid efter at Sigríður er blevet konfirmeret - hun bliver allerede meldt ud af skolen juli 1893 - og er kommet ud at tjene, bliver fostermoderen, Sigríður Magnúsdóttir voksendøbt af formanden, M.M.Olsen, og optaget i adventisternes menighed i København. Det sker 31.januar 1894, hvor hun er 60 år gammel.

Karakteristisk for adventisterne er troen på fællesskab og omsorg, et afbalanceret sundt liv – alt det, som fostermoderen har dyrket hele sit liv – som homøopat, sygeplejerske og omsorgsperson. Sin energi og sit engagement bruger hun nu, hvor hun bor alene, men stadig arbejder som sygeplejerske, til at hverve nye medlemmer til menigheden, der har indviet en bygning på Margrethevej 5 (Suomisvej 5) i 1896.

Bygningen rummer i de første år også værelser til menighedens medlemmer - primært de unge, men fostermoderen bor der også i en periode. Her er foruden kirkesal, et bogsalg med eget forlag og en menighedsskole. Bygningen er åben for mange og har mange forskellige aktiviteter hen over ugen. Om Sigríður Jónsdóttir har deltaget i aktiviteterne, eller hvor meget kontakt hun har haft med sin fostermoder, ved vi ikke noget om, for i årene efter sin konfirmation har hun haft tjeneste hos flere forskellige familier – især på Frederiksberg og i det indre København.

17. **Sigríður Magnúsdóttirs sidste år.** Om fostermoderen ved vi, at hun fortsætter sit velgørende og missionerende arbejde for adventisterne langt op i alderdommen. Da synet og helbredet svigter, flytter hun ind i Kong Frederik den VII's stiftelse for fattige – ugifte og enker – fruentimmere, Dannerstiftelsen i Nansensgade. Her har hun et lille værelse, hun betaler ikke leje, men sørger selv for kost og varme. Om plejedatteren Sigríður har besøgt hende her, vides ikke. Med mand, mange børn og rengøringsarbejde ved siden af, har hun haft meget travlt.

Sigríður Magnúsdóttir dør 3. november 1919, 86 år gammel. I adventisterne arkivalier kan man læse denne nekrolog over hende, der slutter med, at "man sang en islandsk sang ved graven".

ME 20/1

Søster Sigríður Magnússen hensov stille og roligt den 3dje Novbr. 1919 i en Alder af 86 Aar. Hun var træt og længtes efter Hvile. Afdøde var i sine Velmagtsdage Sygeplejerske, men har paa Grund af Svagelighed og Alderdom ikke deltaget i denne Gjerning i mange Aar. Hun antog Sandheden i 1894 og har ivrig søgt at udbrede Sandheden, indtil hun ikke længere kunde. Kræfterne aftog, og Synet svækkedes, og hun maatte til sin Sorg standse. Vor Søster var yderst nøjsom, tænkte ikke paa egne Befvemmeligheder, bare hun kunde spare lidt til Guds Sag og til de trængende. Nu er hendes Gjerning endt. En Broder jagde en Gang til mig, at dersom alle var lige saa ihærdige til at udbrede Sandheden, som Søster Magnússen var, saa var Enden allerede kommet, og vi i Himlen. Vi fulgte Søster Magnússen til Graven Søndag den 9de Novbr. Undertegnede talte i Kapellet og ved Graven. Efter hendes Dnsfe var Pastor Gislafson og nogle af hans Venner til Stede og sang en islandsk Sang ved Graven. M. M. Olsen.

Kjøbenhavn, November 1919.

18. **Løvstræde 8,1.** Helt uden fostermoderens hjælp er det nok ikke gået til, at Sigríður i slutningen af 1899 bliver ansat som tjenestepige i det vegetarkøkken i Løvstræde 8,1 som drives af adventisterne. Sigríður er 20 år gammel, stadig en lille spirrevip, og arbejdet er hårdt – store mængder af supper og grønsager skal tilberedes, og bagefter skal der vaskes op og gøres rent. Hun har allerede 6 års erfaring med at tjene andre, så hun klør på. For at lette arbejdet synger hun. Stemmen er meget større end man tror, når man ser hende, og den høres langt ud over vegetarkøkkenet...

I Løvstræde 8B har August Liebmann indrettet en skotøjsfabrik. Vi befinder os i den periode, hvor den lille privatpraktiserende håndskomager får konkurrence fra maskinerne. Edvard Emil Philip er en af mange, der holder pause som selvstændig og tager job hos Liebmann. Han har haft en god forretning i Ahornsgade i mange år efterhånden. Der var endda arbejde til en svend og en læredreng. Lidt nattevagt på geværfabrikken har han også haft.

Hans kone, Anna Hansine Kirstine Braband blev imidlertid syg, to af børnene døde, og de måtte flytte til Ravnsborggade med deres to børn, Mary og hendes lillebror, Eduard Emil. Der var brug for flere penge til medicin, og lønnen hos Liebmann var et godt supplement til de småreparationer, som han kunne udføre i hjemmet. Annas sygdom blev værre hen over vinteren. En forårsdag i maj 1898 døde hun. De fik 10 år og 4 børn sammen.

Nu var han enkemand med Mary på 14 år og Eduard Emil på 6 år.

19. **Mødet i gården.** En dag da han hentede huder til garvning fra trækvognen ude på gaden, hørte han sang fra det vegetarkøkken, som han vidste bespiste nogle af de allerfattigste og hjemløse i området. Det lød som om pigen var i rigtig godt humør, så han smilte også lidt. Nu begyndte han at lure på, hvem den skønne stemme tilhørte. Det lykkedes ikke at få hende at se i første omgang, for

hun holdt mest til i køkkenet sammen med andre kvinder, kunne han høre, og han havde travlt ved den maskine, der skulle blødgøre huderne, så de kunne blive til sko.

En dag havde han dog heldet med sig. Da han tilfældigt kom ud i gården, var hun på vej ud på gaden med et par store spande med beskidt vand, der skulle hældes i rendestenen. Hun var mindre end han havde troet, når han havde hørt hende synge. En lille spinkel pige var hun, så han tilbød at hjælpe hende med det tunge arbejde. Det blev hun først lidt genert over, men også rigtig glad for. Hun kunne se, at han havde rare øjne, og han så god og stærk ud.

Dagene gik, mens de begge fortsatte med at arbejde og hun med at synge, og nu holdt han godt øje med, hvornår hun havde et ærinde i gården, så han kunne møde hende – ”helt tilfældigt”.

Den slags møder bliver der mange af, og en dag inviterer han hende med hjem i Ravnsborggade, hvor hun skal møde Mary og Eduard Emil.

Hun er blevet 20 år, og han er 35 år gammel.

20. **Brev til og fra forældrene i Island.** Noget tyder på, at Sigríður eller hendes fostermoder har skrevet enkelte breve til forældrene i Island, mens hun har været barn i Danmark – hendes forældre ved i hvert fald, at hun er rejst til København med sin fostermoder. I foråret 1900 skriver hun imidlertid et brev til sine forældre. Indholdet kender vi ikke – kan kun gætte på, at lysten til at skrive er udløst af mødet med Edvard Emil. Kristjana skriver i et svarbrev 14. september 1900⁸, at hun er lykkelig over at have fået livstegn fra Sigríður i Danmark – hun og Jón har jo ikke vidst, om hun var død eller levende - og moderen spørger bl.a. ind til, om hun stadig bor hos sin fostermoder. Sigríður har i sit forårsbrev formentlig ikke fortalt, at hun er på vej ind i et ægteskab med Edvard Emil. Måske er de slet ikke nået så langt endnu? Der er i hvert fald et par måneder til, at der bliver lyst for dem i kirken.
21. **Bryllup og børn.** Da Kristjanas brev når Sigríður, er ægteskabet etableret, og hun er gravid med deres første barn, Andrea. Af kirkebogen fremgår det, at der er blevet lyst i Sct. Johannes kirke den 2.-8.-15. og 22.juli 1900, og at de er blevet gift i samme kirke 26.aug. 1900; forlovere: marskandiser Schmidt, Kapelvej 7,5 og Oluf Andreas Hansen⁹, fhv. urtekræmmer, Møllegade 17,2.

Pastor Steen, som har konfirmeret Sigríður – og holder meget af hende - står for vielsen. Mon ikke der har været masser af fest, sang og musik til brylluppet?

Med ægteskabet begynder et nyt kapitel i hendes og Edvard Emils liv. To børn har han allerede, og fra 1901 til 1913 lykkes det ham at besvange Sigríður mindst 10 gange. Hun føder ham i hvert fald fem friske drenge og fem vakse piger. Hendes betydning for deres opvækst er detaljeret beskrevet af bl.a. datteren Anna Thorsfeldt. Det har været et hjem fyldt med meget levende unger, og med musik, liv og glæde på trods af beskedne kår – især takket være Sigríður Kristín Jónsdóttir – pigen fra øen ved verdens ende.

⁸ Vedhæftet – både på islandsk og i dansk oversættelse

⁹ Edvard Emils svoger, gift med hans søster Alma, der bliver fadder til en del af børnene. Alma og Olufs eneste overlevende barn, sønnen Henry bliver også fadder. Anna Thorsfeldt skriver om den fætter, der er noget på et kontor, og som de ser lidt op til.

Sigríður (1879-1960)

Sagaen er baseret på kølige facts og varm indlevelse. Den er skrevet i kærlig erindring om min mor, Ruth Henny Larsen, født Berming (1919-2011), som elskede sin mormor over alt på jorden - og tilegnet slægten Philip.

Frisenvold Frugtfarm og Fuglereservat 15.februar 2021 – Hedvig Gerner Nielsen, (bonus)oldebarn.

Fra Edvard Emil og Sigrídur's sølvbryllup 1925. Stående fra v: Alma, Svend, Anna, Robert, Andrea, Orla og Ellen. Siddende fra v: Eduard Emil jun, Sigrídur, Edvard Emil sen. Mary. Liggende fra v: Edmund, Holger og Oda.

Efterskrift 1. Brev til en afdød.

Kære Edvard Emil Philip.

Min mor hedder Ruth (1919-2011), datter af din datter Mary (1888-1953). Du husker godt Ruth, fordi hun var en sød og sjov lille pige – et rigtigt livstykke. Hun boede i Brumleby i en periode hos dig og Sigrídur, da hun var 5 år gammel, fordi hun havde fået en grim eksem, som skulle smøres for at gå væk. Hendes egen mor havde lige fået barn nr. 5 – Ruths lillesøster, og hendes far rejste Jylland tyndt for at elektrificere landet, så der var ikke overskud til en lille pige med kløe.

Det var der hos jer, så min mor flyttede fra Sarup i Sønderjylland til Østerbro i København. Min mor husker ugerne i Brumleby som den bedste tid i sin barndom – intet mindre. Sigrídur var altid i godt humør, og når hun satte lille Ruth op på bordet for at smøre hende med svovlcreme (det lugtede hæsligt, sagde min mor), så fortalte hun historier eller sang for hende. Min mor glemte hende aldrig. Da min mor kom i skole, fik hun lov til at holde sommerferierne hos jer. Så blev hun forkælet af sine onkler og mostre, og de lavede sjov med hende. Hun gik også nogle gange hen til dig på skomagerværkstedet. Så gav du en is! Det var en fest.

I hele min opvækst har jeg lyttet til min mors lovsange over Sigrídur og familien Philip i Brumleby. Jeg har også besøgt hende og nogle af jeres børn der – det var efter din død. Sigrídur husker jeg kun svagt, for vi boede i Århus, og der kom hun ikke så tit, men én gang – formentlig da min mormor, hendes bonusbarn, fejrede sin 60års fødselsdag i 1948 – husker min storesøster, at hun overnattede hos os i en harmonikaseng inde i stuen. Hun havde hjemmelavede tøjdukker med – én til hver – hvor øjne, næse og mund var malet på

stoffet. Jeg husker derimod tydeligt Brumleby – de små lejligheder og de mange festlige mennesker. Min mor blev ved med at holde tæt kontakt med sin mormor og sine onkler og tanter – også efter hun blev gift. Vi har haft besøg af dem i Århus, og mine forældre deltog i flere af jeres farverige familiefester i Brumleby.

Da jeg begyndte at interessere mig for slægtsforskning, var Ruth allermest optaget af, om jeg kunne finde ud af, hvor hendes elskede mormor kom fra i Island, og hvordan det var gået til, at hun kom til Danmark. Flere havde forgæves forsøgt at finde hendes rødder. Jo mere jeg søgte, jo mere blev jeg bidt af Sigríðurs skæbne. Og jo mere jeg fandt ud af, jo mere beundrede jeg hende for, hvordan hun havde formået at bevare sit lyse sind, og for det hun overkom i forhold til sin enorme familie - og andres børn.

Der var stof til en saga.

Men uden din hjælp, kære oldefar, var sagaen nok blevet skrevet af en anden! For selv om du ikke fylder så meget i beretningen, så var det jo dig, der dengang i Løvstræde 8 blev betaget af hendes sang, hendes lattermilde væsen og hendes livsglæde. Dig, der ledte hende ind i slægten Philip, delte dine gener med hende – og dermed gjorde slægten meget mere festlig og meget mere mangfoldig!

Tak for det.

Kærlig hilsen

Hedvig